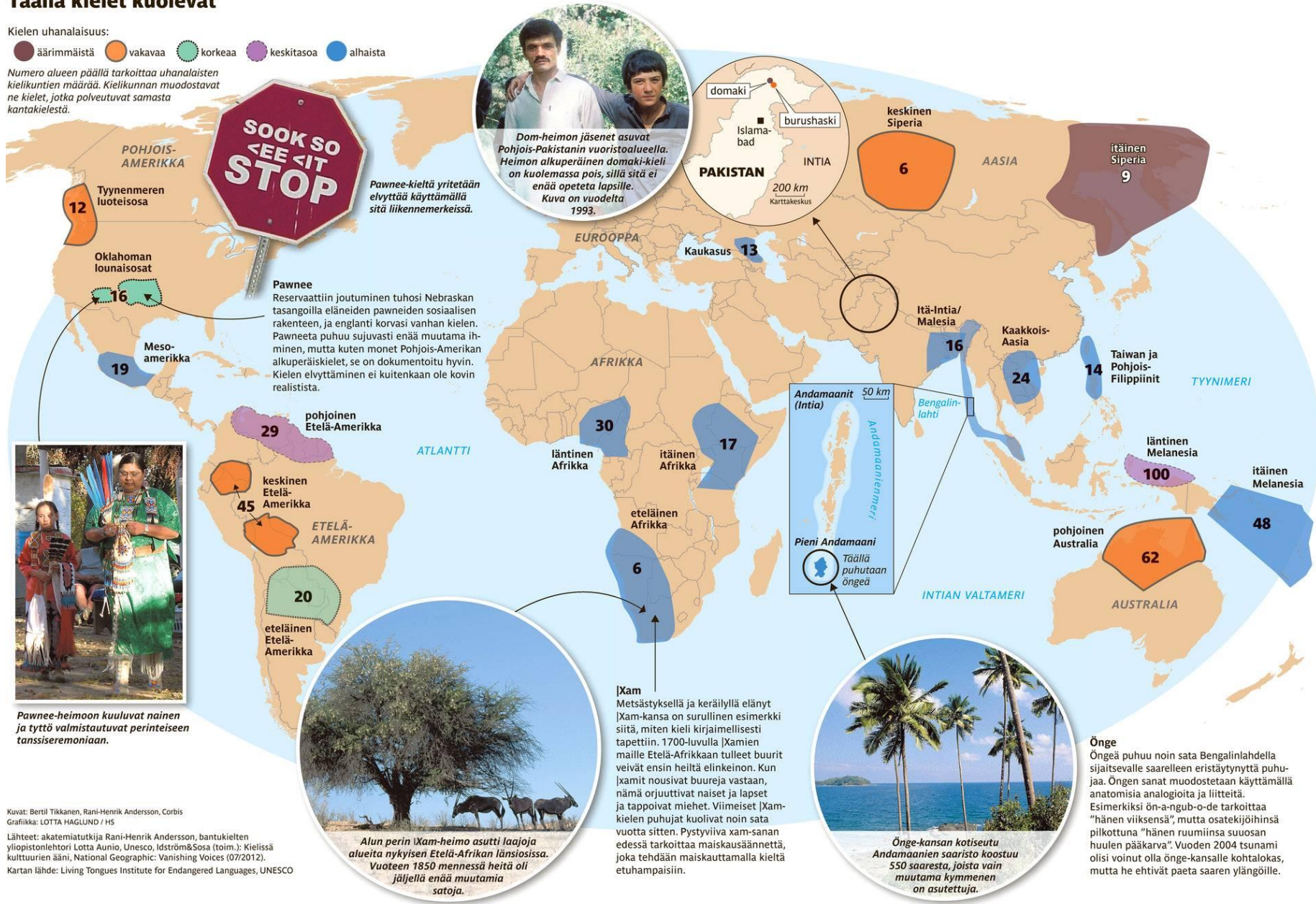

Täällä kielet kuolevat

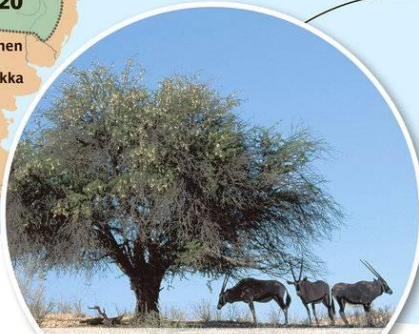
Kielen uhanalaisuus:

- äärimmäistä
- vakavaa
- korkeaa
- keskitasoa
- alhaista

Numero alueen päällä tarkoittaa uhanalaisten kielikuntien määrää. Kielikunnan muodostavat ne kielet, jotka polveutuvat samasta kantakielestä.

Pawnee-heimoon kuuluvat nainen ja tyttö valmistautuvat perinteiseen tanssiseremoniaan.

Alun perin Xam-heimo asutti laajoja alueita nykyisen Etelä-Afrikan länsiosissa. Vuoteen 1850 mennessä heitä oli jäljellä enää muutamia satoja.

Önge-kansan kotiseutu Andamaanien saaristo koostuu 550 saaresta, joista vain muutama kymmenen on asuttuja.

Xam
Metsästyksellä ja keräilyllä elänyt Xam-kansa on surullinen esimerkki siitä, miten kieli kirjaimellisesti tapettiin. 1700-luvulla Xamien maille Etelä-Afrikkaan tulleet buurit veivät ensin heiltä elinkeinon. Kun Xamit nousivat buureja vastaan, nämä orjuuttivat naiset ja lapset ja tappoivat miehet. Viimeiset Xam-kielen puhujat kuolivat noin sata vuotta sitten. Pystyviiva xam-sanana edessä tarkoittaa maiskausäännettä, joka tehdään maiskauttamalla kieltä etuhampaisiin.

Önge
Öngää puhuu noin sata Bengalilnhdella sijaitsevalle saarelleen eristäytyneitä puhujaa. Öngen sanat muodostetaan käyttämällä anatomisia analogioita ja liitteitä. Esimerkiksi ön-a-ngub-o-de tarkoittaa "hänen viiksensä", mutta osatekijöihinsä pilkottuna "hänen ruumiinsa suosan huulen pääkarva". Vuoden 2004 tsunami olisi voinut olla önge-kansalle kohtalokas, mutta he ehtivät paeta saaren ylängöille.

Kuvat: Bertil Tikkanen, Rani-Henrik Andersson, Corbis
Grafiikka: LOTTA HAGLUND / HS

Lähteet: akatemiattutkija Rani-Henrik Andersson, bantukielten yliopistonlehtori Lotta Aunio, Unesco, Idström&Sosa (toim.): Kielissä kulttuurien ääni, National Geographic: Vanishing Voices (07/2012).

Kartan lähde: Living Tongues Institute for Endangered Languages, UNESCO